

Arany

Jonas Willard jobbra, majd balra pillantott, aztán karmesteri pálcájával megkopogtatta az állványt maga előtt.
- Megértették végre? - kérdezte. - Ez csali egy jelenet próbája, aminek az a lényege, hogy kiderítsük, tudjuk-e, mit csinálunk. Már elégszer végimentünk rajta, hogy professzionális előadást várhassak el. Készüljenek! Mindannyian készüljenek!

Ismét jobbra és balra nézett. Mindegyik hangrögzítőnél elhelyezkedett valaki, és még hárman foglalkoztak a képkivetítőkkel. A hetedik a zenéért felelt, a nyolcadik pedig a mindennél fontosabb háttérért. Megint mások oldalt váraoztak a sorokra.

- Nos, rendben - mondta Willard. - Ne felejtsek, hogy ez az öregember egész felnőttkorát zsarnokként élte le. Hozzászokott, hogy mindenki azonnal ugrik minden szavára, és elég összeráncolnia a homlokát, hogy mindenki rettegni kezdjen. Ennek már vége, de ő nem tud erről. A lányával áll szemben, akiben csak egy megalázkodó, szolgálékú lányt lát, aki bármit megtesz, amire utasítja, és nem tudja elhinni, hogy mostanra dölyfös királynő lett belőle. Akkor, lépjen be a király!

Lear jelent meg. Magas, hófehér hajú és szakállú, kissé zilált férfi, metsző és átható tekintettel.

- Nem görnyedt! Nem görnyedt! - tiltakozott Willard. - Nyolcvanéves, de nem véli öregnek magát. Még nem. Kiegyenesedve jár. Tetőtől talpig király. - Állítottak a képen.

- Így már jó. A hangjának pedig zengenie kell. Nem reszkethet. Még nem. Rendben?

- Rendben, főnök - felelte bólogatva Lear szereprögzítője.

- Nagyszerű! Most a királynő!

És íme, ott állt, majdnem olyan magas, mint Lear, kihúzott derékkal és mereven, akár egy szobor, lágy esésű ruhája finoman elrendezve, semmi oda nem illőt nem találni rajta. Szépsége hideg és könyörtelen, mint a jég.

- És a bolond.

Apró termetű fickó, vékony és törekeny, akár egy riadt kamasz, arca azonban túl öreg egy tizenéveséhez képest, tekintete metsző, szemei oly nagyok, hogy attól lehet félni, az egész arcát elnyelik.

- Remek - állapította meg Willard. - Készüljenek fel Albán fogadására! Nemsokára belép. Kezdődjék a jelenei! - Ismét megkopogtatta az állványt, gyors pillantást vetett az előtte heverő, jegyzetekkel teli szövegkönyvre, és így szólt:

- Lear! - Aztán pálcájával Lear szereprögzítőjére bökött, lágy kézmozdulatokkal jelezte a szöveg ritmusát, ahogy az a képzeletében megszólalt.

Lear szólal meg:

[Nos, nos. lányom... Mit keres e párta a fejedben? Úgy látszik, egy idő óta igen komor vagy.]¹

A bolond hangja fuvolázva, trillázva félbeszakítja őt:

[Pompás cimbora voltál, komám, míg komorságával nem kelle törődnöd...]

Goneril, a királynő megfontoltan a bolond felé fordul, miközben az beszél, és szeme egy pillanatra tündöklő fénygömbnek tűnik fel - olyannyira rövid időre, hogy akik figyelték, inkább a benyomást rögzítik magukban, mint ténylegesen látják a változást. A bolond egyre növekvő rettegéssel kerekíti le mondandóját, majd Lear mögé hátrál, vakon keres menedéket a perzselő tekintet elől.

Goneril elsorolja Learnek az élet tényeit, és ahogy beszél, vékony jégréteg töredezését hallani, miközben lágy diszharmoniaokban, alig hallhatóan zene szól.

Ráadásul Goneril követelése nem is ésszerűtlenség, mivel csak fegyelmezett udvart kíván, amire addig nincs esély, amíg Lear zsarnokként tekint önmagára. Lear azonban nem hajlandó hallgatni a józan ész szavára. Dühbe gurul és szitkozódni kezd.

Belép Albán, Goneril hitvese - kerek képű és ártatlan, csodálkozva fürkészkedik körül. Mi folyik itt? Hangját teljesen elnyomja ellentmondást nem tűrő felesége és tomboló apósa. Lear ezen a ponton kezd bele az irodalom történetének egyik legnagyobb maró vádbeszédébe. Túlreagál. Goneril e pontig még nem tett semmit, amivel kiérdemelte volna ezt, Lear azonban nem lehet megfélemezni. Ezt mondja:

Természet, hallj meg engem!

Te, drága istenség, hallgass reám!

Tartsd vissza szándokod, ha kész valál

¹ A Lear király részletei Vörösmarty Mihály fordításában olvashatók.

Gyümölcsözővé tenni e teremtményt;
Tedd magtalanná méhét, mindörökre,
Hervaszd el benne a tenyészetet.
Hogy hitvány testéből gyermek soha
Ne származzék, mely dísz adjon neki!
S ha akarnád, hogy szüljön valaha,
Haragból alkosd gyermekét, hogy éljen
Természet csúfjaként gyötrelméül,
Hogy ráncokat ásson ifjú homlokába;
Hulló könnyűi arcain csatornái
Égessenek; szülője gondjait,
Jótéteményét gúny- és megvetéssel
Térítse meg: hogy lássa, mennyivel
Élesben fáj, mint a kígyó foga.
Hálátlannak tudni gyermekét.

A szövegfelolvasó felerősítette Lear hangját a monológja alatt, távoli sziszegést adott hozzá, teste egyszerre magasabbnak és valamiképp kevésbé anyagszerűnek tűnt, mintha bosszúra szomjazó fűriává változott volna át.

Ami Gonerilt illeti, mindvégig érzéketlen maradt, az arca sem rándult, a fejét sem kapta fel, gyönyörű tekintetében viszont, amely semmiféle látható változást nem mutatott, mintha felgyűlt volna a gonoszság, így mire Lear elmondta átkát, még műidig arkangyalra, ám immár egy bukott arkangyalra emlékeztetett. Arcából a száanalom szikrája is eltűnt, és csak az ördög félelmetes nagyszerűsége sugárzott belőle.

A bolond mindvégig Lear mögött búj meg, reszketve, Albánról a zavarodottság szobrát lehetett volna megmintázni, értelmetlen kérdéseket tett fel, láthatóan a két szembenálló fél közé szeretett volna állni, ám nyilvánvalóan félt megtenni ezt.

Willard kopogott a pálcájával, és így szólt:

- Jól van. Felvettük, és szeretném, ha mindannyian végignéznék a jelenetet. - A magasba emelte a pálcáját, a díszlet hátulján elhelyezett szintetizátor pedig belekezdett a - jobb szó híján - azonnali visszajátzásba.

Mindenki némán nézte végig, majd Willard szólalt meg:

- Jó volt, de remélem, elismerik, hogy nem elég jó. Arra kell kérnem mindenkit: jól figyeljen rám, hogy elmagyarázhassam, mit próbálunk megvalósítani. A számítógépesített színház, ahogy mindannyian tudják, nem újdonság. Nem kell félbeszakítani a deklamálást azért hogy lélegzetet vegyenek; a hangok választéka és jellege szinte végtelenül széles, a képek pedig változhatnak, hogy igazodjanak a szöveghez és a cselekményhez. A technikát eddig mégis csupán gyerekes célokra használták. Amire most mi kísérletet teszünk, az a világ első komoly komputrármájának színre vitele, és semmi mással nem elégedhetünk meg - én legalábbis nem tehetem

mint hogy a legmagasabb nívót célozzuk meg. Minden idők legnagyobb drámaírójának legkiválóbb darabját akarom megrendezni: William Shakespeare Lear királyát.

- Egyetlen szót sem akarok megváltoztatni benne. Egyetlen szót sem akarok kihagyni belőle. Nem modernizált változatot akarok. Nem akarom kigyomlálni az archaizmusokat, mivel a színdarabnak, abban a formában, ahogy megírták, csodálatos zenéje van, amin bármilyen változtatás csak rontana. Ám ebben az esetben hogyan szólíthatjuk meg a szélesebb közönséget? Nem a diákokra gondolok, és nem is az értelmiségiekre, hanem az átlagemberre. Az olyanokra, akik még sosem láttak Shakespeare-t, és akik a zenés burlesztet tartják a színjátszás csúcsának. Ez a darab helyenként archaikus, az emberek pedig nem beszélnek ötös jambusban. Még ahhoz sincsenek szokva, hogy a színpadról ilyesmit halljanak.

- Ezért le kell fordítanunk az archaikusai és a szokatlant. Az emberit meghaladó hangok fogják pusztá hangszínünkkel és hanglejtésükkel közvetíteni a szavak értelmét. A képek úgy fognak változni, hogy erősítsék ezt a hatást.

- Na már most, ahogy Goneril külleme lassan megváltozott Lear átka alatt, jó volt. A néző könnyen felmérheti, mennyire feldúlja őt mindez, még akkor is, ha vasakarátának köszönhetően érzései nem fognak megmutatkozni a szavaiban. A néző épp ezért önmagán úgyszintén érezni fogja az elsöprő hatást, még ha a Lear által használt szavak némelyike furcsán hangzik is neki.

- Ebből a szempontból fontos, hogy a bolond minden alkalommal öregebbnek tűnjék, valahányszor megjelenik. Eleve gyenge, beteges fickó, szenved Cordelia elvesztése miatt, halálosan fél Goneriltől és Regantól, széttépi őt a vihar, amitől Lear, az ő egyedüli védelmezője, nem óvhatja meg őt... és a vihar alatt Lear lányának dühét éppúgy értem, mint a kint tomboló elemeket. Amikor a harmadik felvonás hatodik jelenetében kioson a színről, egyértelművé kell tenni, hogy hamarosan meghal. Shakespeare nem mondja ki ezt, szóval, az

Ő arcán kell ennek tükröződnie.

- Kezdenünk kell azonban valamit Learrel. A szereprögzítő jó úton járt. amikor sziszegést adott a hangjához. Lear mérget okád; miután elveszítette minden hatalmát, nem marad más eszköze, mint a gonoszság és a túlzó szavak. Kobra, aki képtelen lecsapni. De nem szeretném, ha a sziszegés észrevehetővé válna, mielőtt elérkezik az ideje. Sokkal jobban érdekel a dolog háttere.

A háttérért a Meg Cathcart nevű hölgy felelt. Azóta készített háttérket, hogy kifejlesztették a kompuháttértechnikát.

- Mit szeretne a háttérrel? - kérdezte hűvösen Cathcart.

- A kígyómotívumot - felelte Willard. - Tegye csak be, és kevesebb lehet a sziszegés Lear hangjában. Természetesen nem azt szeretném, ha kígyót jelenítene meg, A túlzottan nyilvánvaló nem működik. Olyan kígyót szeretnék, amit az emberek nem látnak, hanem éreznek, még hozzá anélkül, hogy ténylegesen felismernék, miért érzik ezt. Azt szeretném, ha tudatában lennének a kígyó jelenlétének, miközben valójában nem tudják, hogy ott van, és így csontig hatolna beléjük a félelem, ahogyan azt Lear monológjának el kell érnie. Szóval, amikor megismételjük a jelenetet, Meg, legyen ott egy kígyó, ami nincs ott!

- És mégis hogyan akarod, hogy elérjem ezt, Jonas? - érdeklődött Cathcart letegezve felettesét. Pontosan tudta, mennyit ér, és mennyire fontos a szerepe.

- Fogalmam sincs - felelte Willard, - Ha tudnám, rohadt háttér lennék, és nem rendező! Csak azt tudom, mit akarok. Magának kell kitalálnia, hogyan valósítsa meg, amit kérek. Tekergőzést kell sugallnia, pikkelyeket. Amíg el nem jutunk egy adott pontig. Figyelje, amikor Lear kimondja: „Élesben fáj, mint a kígyó foga, Hálátlannak tudni gyermekét.” Erő rejlik a szavaiban. Az egész monológ ebben a mondatban csúcsosodik ki, és ez az egyik leghíresebb Shakespeare-idézet. És sziszeg. Ott az „s”, és kétszer is előfordul az „f”. Ezeket nyomatékosíthatja. Ha a szöveg többi részében a lehető legjobban visszafogja a sziszegést, itt a foga között szűrheti a szöveget, és ráközelíthet az arcára, és mutathatja úgy, mintha méreg csöpögne a szájából. A háttérben pedig megjelenhet a kígyó - amit végül meg is említenek a szövegben. Felvillanhat egy kilátott száj a méregfogakkal... Egy pillanatra fel kell tűnnie a méregfogaknak, amikor Lear kimondja, hogy a „kígyó foga”.

Willard hirtelen kimerültnek érezte magát.

- Rendben. Holnap megint megpróbáljuk. Szeretném, ha mindenki még egyszer átnézné az egész jelenetet, és átgondolná, milyen megközelítésben akarja előadni. De ne feledjék, hogy nem csak önök érintettek ebben. Bármit tesznek, annak igazodnia kell a többiekhez, ezért jó ötletnek tartanám, ha ezt megbeszelnék egymással... és, ami minden másnál fontosabb, figyeljenek rám, mivel nekem nem kell semmiféle eszközt kezelnem, és egyedül én látom a maga teljességében a darabot. És ha időnként épp annyira zsarnokinak tűnnek, mint Lear a legrosszabb pillanataiban, nos, ez a munkám.

Willard a nagy viharjelenethez, e felettébb nehéz darab legnehezebb szakaszához közeledett, és úgy érezte magát, mintha kifacsarták volna. Leart a tomboló szélviharba és égszakadásba üzték ki leányai, ahová egyedül bolondja tartott vele, és szinte beleőrült a méltatlan bánásmód okozta fájdalomba. Számára még a vihar sem oly kegyetlen, mint a leányai.

Willard előrebökött pálcájával, és megjelent Lear. Újabb mozdulat a másik irányba, és a bolond is feltűnt, észrevétlenül csimpaszkodva Lear bal lábába. Még egy intés, és kirajzolódott a háttér a viharral, az üvöltő széllel, a szakadó esővel, a mennydörgéssel és villámlással.

A vihar, a természeti jelenség átvette a főszerepet, ám ezzel párhuzamosan Lear alakja kiterjedt, és szinte hegyként magasodott a színpad fölé. A benne tomboló érzelmek egylényegűvé váltak a tomboló viharral, hangja pedig minden széllel harsogva felelt. Teste levetkőzte anyagszerűségét, és a széllel együtt ingadozott, mintha maga is viharfelleggé változott volna, és egyenlőként vetélkedne a dühöngő elemekkel. Miután a lányaival szemben alulmaradt, Lear a vihart hívta ki maga ellen. Az emberit messze maghaladó hangon kiáltott oda neki:

Fújj, szél, szakadj meg. fújj, dühöngj! Vihar.
Felhő, omoljatok le, míg a tornyot
S a szélvitorlát elsüllyesztitek!
Ti gondolatnál gyorsabb kényűzök,
Kengyelfutói a tölgyhasgató
Mennykőnek, hamvasszátok el
Ez ősz fejet! Világot rengető
Villám, döngesd laposra e kemény,
Kerek világot! Rombold el a

Természet műhelyét s egyszerre fojts meg
Minden csirát, miből a háladatlan
Ember keletkezik!

A bolond közbeszól, hangja sivít, ezzel éles kontrasztot teremtve még hősiesebbnek mutatja Lear ellenszegülését. Könyörög Learnek, hogy térjen vissza a várba, és béküljön ki a leányaival, de Lear nem is hallja őt. Tovább üvölt:

Bőgj. ahogy bírsz, hullj, zápor; tűz. okádj!
Tűz, zápor, villám, szél nem lányaim.
Titeket én nem vádollok, elemek,
Kegyeltlenséggel. Én nektek soha
Nem adtam országot, nem hittalak
Lányaimnak, nem tartoztok szót fogadni.
Teljék be hát borzasztó kedvetek.
Itt állok, rabszolgátokul, szegény,
Kór, gyenge megvetett öreg...

Kent hercege, Lear hűséges szolgája {akit ugyan dührohámában száműzött a király) rátalál Learre, és megpróbálja valamiféle menedékbe kísérni őt. Egy rövid közzjáték után, amely Gloster hercegének várában zajlik, visszatérünk a viharban ázó Learhez, akit egy kalyibába vezetnek, vagyis inkább vonszolnak.

És ekkor Lear végre rájön, hogy másokra is kell gondolnia. Ragaszkodik hozzá, hogy előbb a bolond menjen be, Ő pedig kint időzik még egy keveset, és (egyértelműen életében először) elmereng azok sanyarú sorsán, akiknek nem adattak meg a királyok vagy udvaroncok előjogai.

Teste összezsugorodott, arcáról eltűnt a feldúltság. Arcát az esőbe fordítja, szavai szenvtelennek tűnnek, és mintha nem is ő ejtené ki azokat; mintha csak azt hallgatná, ahogy valaki más olvassa fel a monológot. Végül is immár nem a régi Lear beszél, hanem egy új és jobb király, akit megtisztított és megedzett a szenvedés. Miközben Kent aggódva figyel és igyekszik betessékelni őt a kalyibába, Meg Cathcart pedig mindössze néhány rongy megjelenítésével koldusok képzetét idézi fel, Lear a következőket mondja:

Ó, ti mezetlenek,
Szegény nyomorfiak, bármerre vagytok,
Az irgalmatlan vész dühében élve,
Mi védi meg fődetlen fejetek
S a kiaszott testet szellős rongyokban
Ily évszak ellen, mint ez? Ó, kevés
Gondom volt eddig erre. Fényűzés!
Vedd ezt a gyógyszert; tedd ki magadat,
S tûrd, amit tûrnek a nyomor fiai,
Hogy köztök elszórd a fölösleget,
S mutasd meg, hogy van égben még igazság.

- Nem rossz - szólalt meg végül Willard. - Kezdünk ráérezni. Csak annyit, Meg, hogy pár rongy nem elég Meg tudna jeleníteni beesett szemeket? Nem világtalan tekintet. A szem ott van, csak egészen mélyen ül.

Willard nehezen hitte el. Sokkal többet költöttek, mint amennyivel előre számoltak. Sokkal több időbe telt, mint amennyivel előre számoltak. És mindenki sokkal jobban kimerült, mint amire számítottak. A megvalósítás mégis a vége felé közeledett.

Csupán a kibékülési jeleneten kellett még túljutniuk - ami olyannyira egyszerű, hogy a legérzékenyebben szabad csak hozzányúlni. Nem lesz háttér, nem lesznek felturbózott hangok, képek, mivel ezen a ponton Shakespeare mesterkéletlenné válik. A póztalanságon kívül semmi más nem megengedhető.

Lear öregember, egyszerűen csak egy öregember. Cordelia, miután rátalált apjára, egyszerűen csak szerető leány, akiből teljesen hiányzik Goneril fenségessége, hiányzik Regan kegyetlensége, egyszerűen csak gyengéden kedveskedő.

Lear, akiből kiégett minden örület, lassan megérti a helyzetet. Eleinte alig ismer rá Cordeliára, azt hiszi magáról, hogy halott, leánya pedig mennybéli lélek. Ugyanígy a hűséges Kentet sem ismeri fel.

Amikor Cordelia megpróbálja végleg visszahozni őt tébolyából, Lear így szól hozzá:

Kérlek, ne űzzetek
Tréfát velem. Valóban, én bohókás,
Gyarló Öreg vagyok, már nyolevan éves,
Sőt több is annál, s nyíltan szólva, félek.
Hogy nem vagyok valódi eszemen.
Úgy tetszik, ismerlek, sőt ismerem
Ez embert is. S mégis kételkedem.
E helyről nincs fogalmam, s bárhogyan
Erőlködöm, e ruháról nem tudok.
Hol voltam, éjjel? Ki ne nevessetek,
Mert életemre mondom, azt hiszem,
Hogy ez úri hölgy lányom, Cordelia.

Cordelia, azt feleli, valóban ő az, mire Lear:

Könnyed nem. nedves-e?
Valóban az. Kérlek, ne sírj.
Ha van számomra mérged, megiszom.
Tudom, te nem szeretsz. Testvéreid
Amint emlékszem, megbántottak engem.
Neked lehet, nekik nem volt okuk.

Szegény Cordelia csak annyit bír felelni: „Ó, semmi, semmi ok nincs!”

És végre Willard fellelegezhetett, és azt mondta:

- Mindent megtettünk, ami tőlünk telhetett. A döntés joga immár a közönség kezébe került.

Egy évvel később történt, hogy Willard, aki immár a leghíresebb figurának számított a szórakoztatás világában, összeismerkedett Gregory Laboriannal. A találkozásra majdhogynem véletlenül és jórészt egy közös barát ténykedésének köszönhetően került sor. Willard nem volt hálás ezért.

Némi udvariasságot erőltetett magára, amikor üdvözölte Laboriant, aztán hűvös tekintetét a fali időmérőre függesztette.

- Nem szeretnék ellenszenvesnek vagy barátságtalannak mutatkozni, Mr... ohm... de roppant elfoglalt ember vagyok, és nincs sok időm.

- Ezt biztosra vettem, és pont ezért szerettem volna találkozni önnel. Kétségem sincs a felől, hogy szívesen belevágna egy újabb kompu drámába.

- Egyértelműen szándékomban áll, de - és Willard fanyarul elmosolyodott - a Lear királyt nehéz lenne felülmúlni, és nem szeretnék olyasmivel előállni, ami ahhoz képest szemétnak tűnne.

- De mi van, ha sosem akad rá olyasmire, ami felérhet a Lear királlyal?

- Biztos vagyok abban, hogy nem fogok, de valamire igen.

- Én ajánlhatok valamit.

- Igen?

- Írtam egy történetet, egy regényt, amiből kiváló kompu drámát lehetne készíteni.

- Vagy úgy! Nem szívesen foglalkozom olyasvalamivel, ami kéretlenül kerül az asztalomra.

- Nem kiadóknak szétküldött kéziratról beszélek. A regényt kiadták, és meglehetősen nagyra tartják.

- Elnézést, nem szeretném megsérteni, de nem tűnt ismerősnek a neve, amikor bemutatkozott.

- Laborian. Gregory Laborian.

- Még mindig nem tűnik ismerősnek. Semmit sem olvastam öntől. Sosem hallottam a nevét.

Laborian felsóhajtott.

- Bárcsak ön lenne az egyetlen, aki így van ezzel, de nem az! Ennek ellenére szívesen adnék egy példányt a regényemből elolvasásra.

Willard a fejét csóválta.

- Nagyon kedves öntől, Mr. Laborian, de nem szeretnék hiú ábrándokat kelteni önben. Nincs időm elolvasni. És még ha lenne is időm... szeretném, ha ezt megértené... nincs kedvem hozzá.

- Tehetnék róla, hogy megérje önnek, Mr. Willard.

- Milyen módon?

- Megfizethetném. Nem tekinteném kenőpénznek, csupán pénzbeli ajánlatnak, amire rászorgálna, ha dolgozna a regényemmel.

- Nem hinném, hogy felfogná, Mr. Laborian, mennyi pénzbe kerül megvalósítani egy elsőrangú kompu drámát. Hajói sejtem, nem multimilliomos.

- Nem vagyok az, viszont ki tudok fizetni önnek százezer globodollárt.

- Ha ezt kenőpénznek szánja, semmire nem megy vele. Százezer globodollárból egyetlen jelenetet sem tudnék elkészíteni.

Laborian megint felsóhajtott. Hatalmas barna szeme mély érzelmekről árulkodott.

- Értem én, Mr. Willard, de ha szánna rám még néhány percet (mivel Willard tekintete ismét az időmérőt kereste}...

- Nos, még öt percet kap. Ennél többet tényleg nem engedhetek meg.

- Ennyi éppen elég lesz. Nem arra ajánlottam fel a pénzt, hogy elkészítse a kompu drámát. Tudja, tudom, Mr. Willard, hogy tucatnyi embert megkereshet az országban azzal, hogy kompu drámát készít, és meg fogja kapni a szükséges pénzt. A Lear király után senki sem fog megtagadni öntől semmit, sőt még azt sem fogják megkérdezni, mit tervez megcsinálni. A százezer globodollárt arra költheti, amire kedve tartja.

- Akkor mégiscsak meg akar vesztegetni, és ezt nem teheti meg velem, Viszlát, Mr. Laborian!

- Várjon! Nem elektronikus cserét ajánlok. Nem arra gondoltam, hogy a pénz- forgalmi kártyámat egy nyílásba csúsztatom, és ön is ezt teszi, hogy százezer globodollárt utaljak át a számlámról az önére. Én aranyról beszélek, Mr. Willard!

Willard már felkelt a székéből, nyitotta volna az ajtót, hogy kitessékelje Laboriant, de most elbizonytalanodott.

- Hogy érti, hogy aranyról?

- Úgy értem, hogy hozzá tudok jutni százezer globodollár értékű aranyhoz, nagyjából hét és fél kilónyihoz, azt hiszem. Multimilliomos talán nem vagyok, meglehetősen jómódú viszont igen, és nem lopással jutnék hozzá. A saját pénzem lenne, és jogosult vagyok rá, hogy aranyban vegyem ki. Nincs benne semmi illegális. Amit ajánlok: százezer globodollár Ötszáz globodollárosokban - ami Összesen kettőszáz érmét jelent. Aranyat, Mr. Willard!

Aranyat! Willard elbizonytalanodott. A pénz, ha elektronikus csereeszközként funkcionált, semmit sem jelentett. Egy bizonyos szinten túl sem a vagyon, sem a szegénység érzésével nem járt. A világ {egyedi nukleinsav-mintázatokhoz hangolt) plasztikkártyák és nyílások kérdésévé redukálódott, és az egész világ átutalt, átutalt, átutalt.

Az arany egészen más minőséget képviselt. Tapintani lehetett. Minden darabnak súlya volt. Egymásra halmozva ragyogó szépséget árasztott. Az efféle vagyont érzékelni és értékelni lehetett. Willard életében nem látott még arany pénzérmét, nemhogy a markába vehette és latolgathatta volna. Kétszáz érme!

A pénz nem kellett neki. Abban már nem volt biztos, hogy az arany sem kell.

Egyfajta szégyenlős tétovasággal megkérdezte:

- Miféle regényről lenne szó?

- Tudományos-fantasztikusról.

Willard elfintorodott.

- Még sosem olvastam sci-fit.

- Akkor épp itt az ideje, hogy szélesítse a látókörét, Mr. Willard. Olvassa el az enyémet! Ha minden két lap közé beleképzel egy aranyat, megkapja a kétszázát.

Willard pedig saját gyengeségétől kissé iszonyodva megkérdezte:

- Mi a címe a könyvének?

- Három az egyben.

- És van belőle példánya?

- Hoztam magammal egyet.

Willard pedig érte nyúlt, és átvette.

Abban, hogy Willard elfoglalt ember, cseppnyi hazugság sem volt. Jó egy hétbe telt, amíg végre időt tudott szakítani az olvasásra, hiába vonzotta, csábította őt kétszáz arany pénzérme csillogása.

Aztán leült, és elgondolkodott. Majd felhívta Laboriant.

Másnap délelőtt Laborian ismét megjelent Willard irodájában.

- Elolvastam a könyvét, Mr. Laborian - közölte nyersen Willard.

Laborian biccentett, és nem tudta elleplezni a tekintetében tükröződő aggodalmat: Remélem, tetszett önnek,

Mr. Willard.

Willard felemelte a kezét, és jobbra-balra forgatta a tenyerét.

- Elmegy. Mondtam, hogy sosem olvastam még fantasztikus regényt, és nem tudom eldönteni, a maga nemében ez mennyire jó vagy rossz...

- Számít ez, hogyha tetszett?

- Nem vagyok biztos abban, hogy tetszett. Nem vagyok hozzászokva az ilyesmihez. Ebben a regényben három nemmel találkozunk.

- Igen.

- Amelyeket ön Racionálisnak, Emocionálisnak és Szülőinek nevez.

- Igen.

- De nem írja le őket?

Laborian láthatóan kínosan érezte magát.

- Nem írtam le őket, Mr. Willard, mivel nem tudtam. Idegen lények, valóban idegenek. Nem akartam azzal kelteni az idegenségük látszatát, hogy egyszerűen kék bőrrel, egy pár tapogatóval vagy egy harmadik szemmel képzeltem el őket az olvasóval. Azt akartam, hogy leírhatatlanok legyenek, ezért nem jellemeztem a külsejüket.

- Ezzel azt ismeri be, hogy cserbenhagyta a fantáziája.

- N-nem. Ezt nem mondanám. Inkább arról van szó, hogy nem ilyen beállítottságú a fantáziám. Senkit sem írok le. Ha önről és magamról írnék egy történetet, valószínűleg meg sem próbálnék azzal, hogy kettőnk közül bármelyikünk külsejét leírjam.

Willard megvetését nem is leplezve meredt Laborianra. Magára gondolt. Közepes termetű, deréktájon kissé megereszkedett, néhány kilót nem ártana leadnia, egyre határozottabb toka, jobb csuklóján anyajegy. Világosbarna haj, sötétkék szem, gumós orr. Mit nem lehetett ezen leírni? Bárki képes lett volna rá. Elképzelt szereplő esetében elég rá gondolnunk valakire, akit ismerünk - és leírunk őt.

Itt volt Laborian, sötét bor, erős szálú, göndör fekete haj, láthatóan ráfért volna egy borotválkozás, valószínűleg mindig így nézett ki; kiálló ádámcsutka, apró sebhely a bal orcáján, kerek, sötétbarna szeme meglehetősen nagy és lényegében az egyedüli vonása, amely tetszetősnek volt mondható.

- Nem értem magát - jelentette ki Willard. - Miféle író maga, ha nehéznek találja, hogy leírjon valakit? Mit ír?

Laborian óvatosan felelt, mintha nem először fordult volna elő, hogy ilyen kérdésben kellett megvédenie magát.

- Olvasta a Három az egybent. Más regényeket is írtam, és mindegyik ugyanilyen stílusú. Zömében dialógusokból áll. Nem látom magam előtt a dolgokat, amikor írok, hanem hallom, és amiről a szereplőim beszélnek, azok többnyire filozofikus gondolatok... egymással versengő ideák. Ez az erősségem, és az olvasóimnak tetszik.

- Értem, de hol jövök én a képbe? Nem készíthetek kompu drámát kizárólag dialógusokból. Látványt és hangeffektusokat és tudatküszöb alatti üzeneteket kell terveznem hozzá, és semmiféle támpontot nem ad ehhez.

- Szóval, azt tervezi, hogy megcsinálja a Három az egybent?

- Nem, ha nem ad hozzá kiindulási alapot. Gondolkozzon, Mr. Laborian, gondolkozzon! Itt ez a Szülői. Ő közülük a bamba.

- Nem bamba - ráncolta a homlokát Laborian. - Csupán kizárólag egy dolog érdekli. A már megszületett és majdan megszületendő gyerekeken kívül semmi másnak nincs helye a gondolatai közt.

- Többszerű! Talán nem használta kifejezetten ezt a szót rá, hirtelenjében nem tudom felidézni, megtette-e vagy sem, de egyértelműen ez a benyomásom alakult ki róla. Akár egy kocka. Valóban ilyen?

- Nos, egyszerű. Egyenes vonalak mentén, egysíkúan gondolkodik. Nem kockaszerű. Hosszabb, mint amilyen széles.

- Hogyan mozog? Van lába?

- Nem tudom. Tényleg eszembe sem jutott elgondolkozni ezen.

- Hm... És a Racionális? Ő közülük az okos, a gyors és ügyes. Ő milyen? Tojás alakú?

- Azt elfogadom. Ezen sem gondolkoztam el soha, de elfogadom.

- És nincs lába?

- Nem írtam, hogy lenne.

- No és a középső? A maga „nő”-szereplője... hiszen a másik kettő „férfi”.

- Az Emocionális.

- Igen. Az Emocionális. Az Ő alakja jobban sikerült.

- Nyilván. A legtöbbet rajta töprengtem. Megpróbálja megmenteni az idegen bolygót, a Földet benépesítő

idegen intelligenciát... minket. Az olvasónak vele kell együtt éreznie, még ha kudarcot vall is.

- Ő mintha inkább egy felhőre emlékeztetett volna, határozott alak nélkül, és bármikor szét tudott terülni és össze tudott húzódni.

- Igen, igen! Pontosan ilyen.

- A föld felett kúszik, vagy a levegőben lebeg?

Laborian elgondolkodott, majd megrázta a fejét.

- Nem tudom. Azt kell mondanom, hogy ebben a kérdésben járjon csak el úgy, ahogy jobbnak ítéli.

- Értem, és mi a helyzet a szexszel?

- Ez lényeges kérdési - lelkesedett fel hirtelen Laborian. - A regényeimben soha nem fordulnak elő szexjelenetek, csak ha abszolút elhagyhatatlanok, és akkor is el sikerül hagynom a részletes leírásukat...

- Nem szereti a szexet?

- Semmi bajom a szexszel, köszönöm. Egyszerűen nem szeretem, ha szerepel a regényeimben. Mindenki más beleírja, és az igazat megvallva, szerintem az olvasók üdítőnek érzik a hiányát; legalábbis az én olvasóim. És el kell mondjam önnek, hogy jól fogynak a regényeim. Nem lenne felesleges százezer dollárom, ha nem vennék őket.

- Rendben. Nem kritizálni akarom.

- Persze akadnak olyanok is, akik szerint csak azért nem írok a szexről, mert nem is tudnék, ezért... azt hiszem, pusztán hiúságból... megírtam ezt a regényt, hogy megmutassam, tudok. Az egész regény a szexről szól. Természetesen az idegen lényekéről, ami egyáltalán nem olyan, mint a miénk.

- Nyilván. Épp ezért kell megkérnem, hogy magyarázza el nekem a technikáját. Hogy csinálják?

Laborian egy pillanatig mintha tétovázott volna.

- Összeolvadnak.

- Tudom, hogy ezt a szót használta. Úgy érti, ölelkeznek? Egymásra rétegeződnek?

- Igen, azt hiszem.

Willard felsóhajtott.

- Hogy írhat meg egy könyvet anélkül, hogy egy ennyire alapvető dologgal tisztában lenne?

- Nem kell részletesen leírnom. Az olvasó el tudja képzelni magában. Miután a tudatküszöb alatti sejtetések olyan fontos szerepet játszanak a kompu drámában, hogyan kérdezhet ilyet?

Willard összeszorította az ajkát. Laborian megfogta őt.

- Nos, jó... Egymásra rétegeződnek. Mit tesznek, miután befedték egymást?

Laborian a fejét rázta.

- Ezt a témát szándékosan kerültem.

- Természetesen tisztában van vele, hogy én nem tehetem.

Laborian bólintott.

- Nyilván.

Willard ismét felsóhajtott.

- Nézze, Mr. Laborian, feltéve, hogy elvállalok egy efféle kompu drámát - de még nem hoztam meg a döntésemet -, teljességgel a saját elképzeléseim szerint kellene elkészítenem. Ön egyáltalán nem szólhatna bele semmibe, amikor a könyvét megírta, oly sok feladatának teljesítése alól kibújt, hogy nem engedhetem meg, hogy hirtelen úgy határozzon, részt akar venni az adaptáció megvalósításában.

- Ez érthető, Mr. Willard. Mindössze arra kérem, hogy tartsa meg a cselekményt és a dialógusokból is amennyit csak lehet. A képi, hangis és tudatküszöb alatti hatásokat hajlandó vagyok teljesen önre bízni.

- Egyértelmű önnek, ugye, hogy ez nem holmi szóbeli megállapodás kérdése, amiről nagyjából másfélszáz évvel ezelőtt megjegyezte valaki a szórakoztatóiparból, hogy annyit sem ér, mint a papír, amire feljegyezték. Az ügyvédek által hitelesített, írásos szerződést kell készítenünk, amely kizárja az ön részvételét.

- Az ügyvédek szívesen átnézik majd, de biztosíthatom, hogy nem fogok akadékoskodni.

- És - tette hozzá szigorúan Willard - szükségem lesz előlegre a felajánlott összegből. Nem engedhetem meg, hogy hirtelen meggondolja magát, és semmi kedvem pereskedni.

Ezt hallván Laborian összevonta a szemöldökét.

- Mr. Willard, azoknak, akik ismernek engem, pénzügyi kérdésekben eszükbe sem jutna megkérdőjelezni a becsületességemet. Ön nem ismer engem, ezért elnézem önnek, hogy ilyen megjegyzést tett, de kérem, ne ismétlje meg! Milyen összegű előlegre gondolt?

- A felére - vágta rá kurtán Willard.

- Ennél többet is ajánlhatok - válaszolta Laborian. - Amint megszerezte a szükséges kötelezvényeket azoktól, akik hajlandók finanszírozni a kompu dráma elkészítését, és megírták a szerződéseket, az utolsó centig a

rendelkezésére bocsátom a százezer dollárt, még mielőtt belekezdett volna az első jelenetbe.

Willard szeme elkerekedett, és nem tudta megállni, hogy megkérdezze:

- Miért?

- Mert ösztökélni szeretném önt. Mi több, ha a komputrájáról kiderül, hogy túl nehéz lenne megvalósítani, ha nem elfogadható, vagy ha olyasmi kerekedne ki belőle, ami, balszerencsémre, nem lenne elfogadható, megtarthatja a százezer dollárt. Hajlandó vagyok vállalni ezt a kockázatot.

- Miért? Hol itt a csapda?

- Nincs csapda. A halhatatlanságra teszem fel a pénzt. Népszerű írónak számítok, de soha senki nem hívott még nagy írónak. A könyveim valószínűleg velem együtt szállnak majd a sírba, amikor meghalok. Készítse el a Három az egyben, készítsen belőle jó komputráját, és legalább ez fennmaradhat talán, hogy a jövőbeli korok emlegethessék a nevem. - Keserűen elmosolyodott. - Legalábbis néhány kor. Viszont...

- Á! - szólalt meg Willard. - Mégiscsak van itt valami!

- Nos, igen. Van egy álmom, amiért rengeteget hajlandó vagyok kockára tenni, de nem vagyok teljesen bolond. Odaadom önnek a százezret, amit ígértem, mielőtt belevágna, és ha mégsem jön össze a dolog, megtarthatja a pénzt, de a fizetését elektronikus úton kapja meg. Ha azonban olyasmit produkál, amivel elégedett leszek, visszaszolgáltatja az elektronikus ajándékot, én pedig arany pénzérmékben megadom önnek a százezer globodollárt. Nincs mit veszítenie, azt kivéve, hogy önnek, mint művésznak az arany bizonyára sokkal drámaibbnak és értékesebbnek tűnik, mint a pénzforgalmi kártyáján elektronikusan tárolt jelek. - És Laborian finoman elmosolyodott.

- Gondolom, megérti, Mr. Laborian - felelte Willard - hogy magam is kockázatot vállalok ezzel. Rengeteg időt és energiát pazarolhatok el így, amit egy megvalósíthatóbbnak ígérkező produkcióra is fordíthattam volna. Azt kockáztatom, hogy olyan komputráját készítek, ami esetleg megbukik, és foltot ejt a hírnevemem, amit a Learrel alapoztam meg. Az én szakmában az ember annyit ér, amennyit a legújabb műve. Többekkel is konzultálni fogok...

- Kérem, hogy szigorúan bizalmasan tegye!

- Ez magától értetődik! És alaposan átgondolom a dolgot. Egyelőre hajlandó vagyok elfogadni az ajánlatát, de nem szabad határozott beleegyezésnek tekintenie ezt. Még beszélünk.

Jonas Willard és Meg Cathcart Meg lakásán ebédelt együtt. Már a kávénál jártak, amikor Willard, érezhetően vonakodva, mint aki kerülendő témát akar felhozni, rákérdezett:

- Elolvastad a könyvet?

- Igen.

- És mi a véleményed róla?

- Nem is tudom... - felelte Cathcart, és Willardra bámult homlokára omló, sötét, vörös hajának fűrtjei mögül. - Alihoz nem tudok eleget, hogy megítéljem.

- Szóval, te sem rajongsz a fantasztikus regényekért?

- Hát, olvastam már fantasztikus könyveket, főleg a kard és mágia műfajából, de a Három az egybenhez hasonlót még sosem. Laborianról viszont hallottam már. Olyasmit ír, amit „kemény tudományos fantasztikumként” emlegetnek.

- Elég kemény, az igaz. Fogalmam sincs, hogyan tudnám megcsinálni. Ez a könyv, bármilyen értékei vannak is, egyszerűen nem az én stílusom.

Cathcart éles pillantást vetett rá.

- Honnan tudod, hogy nem a te stílusod?

- Figyelj, fontos tudni, hogy az ember mire nem képes!

- És úgy születél, hogy eleve tudod, nem vagy képes megcsinálni egy jó sci-fit?

- Ösztönösen megérezem az ilyesmit.

- Mondod te. Mi lenne, ha eltöprengenél azon, mit tudnál kezdeni azzal a három le nem írt szereplővel, és mit akarnál közölni tudatküszöb alatti szinten, mielőtt hagynád, hogy az ösztöneid azt súgják neked, nem vagy képes megcsinálni? Hogyan jelenítenéd meg például a Szülőit, akire folyton „férfiként” utal a szöveg, még ha ő szüli is a gyermekeket? Ez elképesztő baromságnak tűnt nekem, ha tudni akarod.

- Nem, nem! - vágta rá Willard. - Én el tudom fogadni, hogy „férfi”. Laborian kitalálhatott volna egy harmadik nemet, de semmi értelme nem lett volna, az olvasók gyomra pedig nem vette volna be. Ehelyett az Emocionálisnak tartotta fenn a „nőiséget”. Ő a központi alak, aki rendkívüli mértékben különbözik a másik kettőtől. Azzal, hogy neki és kizárólag neki lett fenntartva a „nőiség”, az olvasó figyelme rá összpontosul, és pontosan rá is kell összpontosulnia. Ráadásul a komputrájában is rá kell összpontosulnia a figyelemnek.

- Ezek szerint mégiscsak gondolkodtál rajta. - Cathcart gonoszokán elmosolyodott. - Nem is árultad volna

el, ha nem noszogatlak.

Willard kényelmetlenül fészkelődött.

- Igazából Laborian mondott valami ilyesmit, szóval, nem állíthatom, hogy teljességgel az én agyamban született meg az ötlet. De térjünk vissza a Szülőire! Azért szeretnék beszélgetni veled ezekről, mert minden a tudatküszöb alatti üzenetektől függ, ha mégis megpróbálkozom ezzel a dologgal. A Szülői tömbszerű, szögletes.

- Derékszögű paralelepipedon, azt hiszem, így hívják a térgeometriában.

- Hagyj ezzel! Mit érdekel engem, mi a térgeometriai szakkifejezés! A lényeg, hogy nem foghatunk csak úgy egy hasábot. Személyiséget kell adnunk neki. A Szülői olyan „férfi”, aki gyermekeket hoz világra, ezért hermafrodita jellegűnek kell érzékeltetnünk. A hangja nem lehet sem egyértelműen férfias, sem nőies. Nem hiszem, hogy meg tudnám fogalmazni, pontosan milyen hangszíntre és orgánumra lenne szükségünk, de ezt majd a szereprögzítővel együtt kell kikísérleteznünk, azt hiszem. Természetesen nem a hang az egyedüli gond.

- Hanem mi még?

- A lábak. A Szülői helyet változtat, de semmiféle végtagra nincs utalás. Karjának is kell lennie: mindenfélét csinál. Megszerzi az energiaforrást, amely az Emocionálist táplálja, így aztán ki kell találnunk neki valamiféle kart, ami idegen, mégis karszerű. És lábra is szükség lesz. Sok-sok tömör, tömpe lábra, melyek sebesen mozognak.

- Mint egy hernyó lábai? Vagy egy százlábúé?

Willard arca megrándult.

- Nem hinném, hogy ezek kellemes képzettársítások.

- Az én dolgom lenne szublimálni², ha használhatok ilyen kifejezést, az, úgymond, százlábút anélkül, hogy megmutatnék egyet. Csupán a lábak sorát sugallnám, mondjuk, idézőjelek térbe vesző kettős sorát, időnként felvillantva a Szülői képi vezérmotívumaként, valahányszor feltűnik a színen.

- Értem, mire gondolsz. Meg kell próbálnunk, és meglátjuk, mire jutunk vele. A Racionális alakja ovális. Laborian maga mondta, hogy tojásra emlékeztet. Elképzelhetnénk, hogy gurul, de ez egyáltalán nem illene a karakteréhez. A Racionális az eszére büszke és méltóságteljes. Nem csinálathatunk vele olyasmit, ami nevetséges, márpedig a gurulva közlekedés nevetségesnek tűnne.

- Lehetne enyhén ívelt, lapos fenéke, és sasszézhatna pingvin módjára.

- Vagy csúszhatna valamiféle nyálkán, mint egy csiga. Nem. Ez éppúgy nem illene hozzá. Arra gondoltam, hogy lehetne három behúzható alsó végtagja. Más szóval, amikor nyugalomban van, lehetne Önérzetesen tojásszerű, amikor pedig helyet kell változtatnia, előbukkanna a három tömzsi láb, és járhatna rajtuk.

- Miért éppen három?

- Rímelve a hármas motívumra, a három nemre, tudod. Lehetne amolyan ugrándozó futás. Az elülső láb határozottan megtámaszkodik, míg a hátsó kettő kétoldalt előrelép.

- Mint egy háromlábú kenguru?

- Pontosan! Tudsz szublimálni háromlábú kengurut?

- Megpróbálhatom.

- Az Emocionális természetesen a legnehezebb dió a három közül. Mit lehet kezdeni valamivel, ami nem több összefüggő gázfelhőnél?

Cathcart eltűnődött ezen.

- Mi lenne, ha üres drapériák benyomását keltenénk? Kísértetszerűen mozognának, amilyenek Leart mutattad a vihar-jelenetben. Szél lenne, levegő, áttetsző lenne, amit ködszerű leplekkel jeleníthetnénk meg.

Willardnak azonnal megtetszett az ötlet.

- Ez nem is rossz, Meg! A tudatküszöb alatti effektus lehetne Szép Heléna?

- A trójai Helené?

- Igen! A Racionális és a Szülői szemében az Emocionális a legszebb lény, akit valaha megalkottak. Örülten rajonganak érte. Erős, szinte elviselhetetlen szexuális vonzalmat éreznek iránta - az ő szexükhöz illőt a közönségnek viszont az ő vonatkozási rendszerükben kell sugallni ezt. Ha valamiképp fel tudnál idéztetni bennük egy szoborszépségű görög nőt, összefogott hajjal és lágyan leomló ruhában - pontosan olyan lepelben, amit elképzeltünk az Emocionális számára és el tudnád érni, hogy pontosan úgy nézzen ki, ahogy a közismert szobrok és festmények, ez lehetne az Emocionális vezérmotívuma.

- Nem egyszerű dolgokat kérsz. Amint egy pillanatra is egy emberi alak kerül a képbe, szertefoszlik a megteremtett illúzió.

- Nem kell emberi alaknak megjelennie. Csupán valaminek, ami arra emlékeztet. Ez fontos. Egy tényleges emberi alak valóban megtörheti a hangulatot, de mindvégig emberi alakokat kell sugallnunk. A közönségnek emberként kell gondolnia ezekre a lényekre. Ez egyértelmű.

2 szublimál: szilárd anyagot légneművé változtat (latin)

- Át fogom gondolni - felelte kétkedve Cathcart.

- Ami felvett egy újabb problémát. Az összeolvadást. A lények hármasszexét. Úgy vettem ki, hogy egymásra rétegződnek. A könyvből az jött le nekem, hogy ehhez az Emocionális a kulcs. A Szülői és a Racionális nem tud összeolvadni nélküle. Ő a folyamat lényegi résztvevője. De persze az a lökött Laborian nem írta le részletesen a dolgot. Nos, az nem működik, hogy a Racionális és a Szülői odarohannak az Emocionálishoz, és rávetik magukat. Ez rögtön tönkretenné a drámai hatást, bármit értünk is el addig.

- Így van.

- Akkor tehát, és ezt csak a hasamra ütve mondom, az Emocionálisnak ki kell terjeszkednie, a lepleknek szét kell terülnie, és be kell burkolnia, ha ez a helyes kifejezés, mind a Szülőit, mind a Racionálist. Elfedik őket a leplek, és így nem látjuk, pontosan hogyan megy végbe a dolog, de egyre közelebb kerülnek egymáshoz, amíg végül egymásra nem rétegződnek.

- Ki kell hangsúlyoznunk a lepleket - szólalt meg Cathcart. - Amennyire csak lehet, finomnak kell mutatnunk a jelenetet, hogy a szépségét is érzékeltesük, ne csak az erotikus töltetét. Zene is kell.

- De könyörgöm, ne a Rómeó és Júlia nyitányt használjuk! Talán egy lassú keringőt, hiszen az összeolvadás hosszú időt vesz igénybe. És ne valamelyik ismertebbet! Nem szeretném, ha a közönség ott dúdolná a dallamot. Voltaképp a legjobb az lenne, ha töredékekben szólalna meg, hogy a közönség megsejtse a dallamfoszlányok mögött a keringőt, de ténylegesen ne hallja a melódiát.

- Addig nem tudhatjuk, hogyan csináljuk, amíg ki nem próbáljuk, hogyan működik.

- Amit most mondok, csupán kezdetleges javaslat, ami még sokat alakulhat előzetesen és a tényleges felvétel nyomása alatt is. És mi legyen az orgazmussal? Azt is érzékeltetnünk kell valahogy.

- Színekkel?

- Hm...

- Jobb, mint hangokkal, Jonas. Nem rakhatunk bele egy robbanást. Efféle kitörést egyébként sem szeretnék. Színek. Néma színek. Az működhetne.

- Miféle színekre gondolsz? Vakító felvillanást sem szeretnék.

- Dehogyan! Kipróbálhatnánk valami halvány rózsaszínt, ami lassan sötétedik, és a végén hirtelen mélyvörösbe vált.

- Nem is tudom,.. Ki kell próbálnunk. Félreérthetetlennek és hatásosnak kell lennie, és nem hozhatja zavarba vagy nevetetheti meg a közönséget. Már előre látom, ahogy a teljes spektrum minden színátmenetét végignézzük, és a végén rájövünk, hogy minden a tudatküszöb alatti effektusokon múlik. És ezzel el is jutottunk a hármasszexek kérdéséhez.

- A mihez?

- Tudod! Az utolsó összeolvadás után az egymásra rétegződés állandósul, és megkapjuk a felnőtt alakot, ami mindhárom alkotórész együttese. Ekkor szerintem emberszerűbbnek kell mutatnunk őket. Persze, nem teljesen emberinek. Csak emberszerűbbnek. Halványan emlékeztetniük kellene egy emberi alakra, és nem csak a tudatküszöb alatt. Szükségünk lesz egy hangra, amely mindhármukéra emlékeztet, és fogalmam sincs, hogy tudja majd megoldani ezt a szövegfelolvasó. A hármasszexek szerencsére nem gyakran tűnnek fel a történet során.

Willard a fejét ingatta.

- És itt szembesülnünk is kell a kegyetlen valósággal, hogy a kompdráma talán nem is megvalósítható.

- Miért ne lenne az? Nekem nagyon úgy tűnik, hogy minden lehetséges problémára megoldást kínálsz.

- De nem a leghétegebbre! Nézd! A Lear király bán emberi, több mint emberi alakokkal dolgoztunk. Izzó érzelmek tomboltak. No és ebben? Ebben csak furcsa kis kockák és tojások és leplek vannak. Mondd meg, miben fog különbözni az én Három az egybenem egy közönséges rajzfilmtől?

- Először is a rajzfilm kétdimenziós. Hiába használnak benne bonyolult animációt, síkszerű marad, a színeiből pedig hiányzik az árnyalás. Kivétel nélkül mindig szatirikus...

- Ezzel mind tisztában vagyok. Nem arra akartam kilyukadni. Nem látod a lényegét. A kompdráma leginkább a tudatküszöb alatti effektusokban különbözik a rajzfilmtől, melyeket egy kiváló fantáziával megáldott zseni vezetésével bonyolult számítógépekkel állítanak elő. Ami a kompdramámban megvan, egy rajzfilmben viszont nem, az te vagy, Meg!

- Nos, próbáltam nem előretolni magam.

- Felesleges szerénykedned. Azt próbálom elmondani neked, hogy minden, tényleg minden, tőled függ majd. Itt van egy történet, ami halálosan komoly. Az Emocionálisunk merő idealizmusból megpróbálja megmenteni a Földünket, ami nem az ő világa. És nem sikerül neki, és az én verziómban sem fog sikerülni. Ez nem silány, boldog befejezés.

- A Föld ténylegesen nem pusztul el.

- Valóban nem. Még mindig van idő megmenteni, ha Laborian egyszer hozzálát a folytatáshoz, de ebben a történetben a kísérlet kudarcot vall. Ez egy tragédia, és ekként is szeretném kezelni: éppolyan tragikusnak kell mutatnom, mint a Leart. Nem lehetnek benne furcsa hangok, humoros jelenetek, szatirikus vonások. Ez komoly, komoly, komoly! És csak te tudod elérni nekem, hogy az legyen. Neked kell elérned, hogy a közönség úgy reagáljon a Racionálisra, az Emocionálisra és a Szülőire, mintha emberi lények lennének. Minden furcsaságuknak a háttérbe kell szorulnia, és az emberiséggel azonos szinten lévő, nem nálunk fejlettebb intelligens lényként kell megjelenniük. Meg tudod valósítani ezt?

- Nekem úgy tűnik, mintha ragaszkodnál hozzá, hogy megtegyem - felelte nyersen Cathcart.

- Ragaszkodom.

- Akkor jobban tennéd, ha beindítanád a projektet, és amíg te ezzel foglalkozol, hagynád, hogy tegyem a dolgomat. Időre van szükségem, hogy gondolkozhassak. Rengeteg időre.

A forgatás első napjai a legteljesebb katasztrófába fúltak. A stáb minden tagja kapott egy gondosan, szinte sebészi pontossággal meghúzott példányt a könyvből, miközben egyetlen jelenetet sem hagytak ki teljesen.

- Amennyire lehet, ragaszkodni fogunk a könyv cselekményvezetéséhez, menet közben viszont a lehető legtöbbet javítunk majd rajta - jelentette be magabiztosan Willard. - Először is, meg kell ragadnunk a hármas lények lényegét.

A vezető szereprögzítőhöz fordult.

- E téren mire jutott?

- Megpróbáltam egyesíteni a három hangot.

- Hadd halljuk! Rendben, mindenki csendesedjen el!

- Először a Szülőit mutatom meg - mondta a szereprögzítő. Vékony, tenor hang szólalt meg, amely egyáltalán nem illett a tömörszerű alakhoz, amit a képlétrehozó megalkotott. Willard a fogát szívtva a fals hang hallatán, de a Szülői eleve önellentmondásos volt - hímnemű anya. A Racionális, aki kényelmesen himbálta magát előre-hátra, némiképp beképzelt benyomást keltett; gondosan deklamált³ bűgő bariton hangján.

Willard félbeszakította:

- Kevesebbet himbálja magát a Racionális! Nem szeretnénk, ha a közönség tengeribeteg lenne. Akkor hintázik, amikor elmerül a gondolataiban, nem állandóan.

Aztán Dua leplei felé biccentett, melyek egészen jól sikerültek, ahogyan kellemes szoprán hangja is tetszetős volt.

- Még véletlenül sem szabad visítania - adta ki szigorúan az utasítást Willard még akkor sem, amikor elragadja a szenvedély.

- Nem fog - felelte a szereprögzítő. - A nehézséget viszont az okozza, hogyan olvassuk úgy össze a hangokat, amikor megalkotják a hármas lényt, hogy halványan mindegyiküké felismerhető legyen.

Halkan mindhárom hang megszólalt, a szavakat nehezen lehetett kivenni. Mintha egymásba olvadtak volna, aztán felhangzott a deklamáció,

Willard ebben a pillanatban elégedetlenül felzúdult:

- Nem, ez így egyáltalán nem lesz jó! A három hangot nem toldozhatjuk bensőségesen egymáshoz. Ezzel kifiguráznánk a hármas lényt. Olyan hangra van szükségünk, amely valamiképp mindhármukét sejteti.

A szereprögzítő észrevehetően megsértődött.

- Könnyű ezt mondani! Mégis hogy gondolja, hogyan valósítsuk meg ezt?

- Én valósítom meg - torkolta le brutális hangnemben Willard azzal, hogy utasításba adom magának! Majd eldöntöm, amikor sikerült megvalósítania! És Cathcart... hol van Cathcart?

- Itt vagyok - szólalt meg Cathcart, és elődugta fejét a műszerei mögül. - Hol kellene lennem?

- Nem tetszik a szublimáció, Cathcart. Feltételezem, hogy agy teker vények benyomását igyekeztél kelteni.

- Hogy intelligenciát sugalljak. A hármas lények képviselik az intelligencia csúcsát az idegenek között.

- Igen, értem, de ténylegesen csupán férgeket sikerült érzékeltetned. Valami mást kell kitalálnod. És nem tetszik a hármas lény külleme sem. Egyszerűen úgy néz ki, mint egy hatalmas Racionális.

- De hát valóban egy hatalmas Racionális! - jegyezte meg az egyik képlétrehozó.

- Ilyennek írja le a könyv? - csattant fel Willard.

- Nem szó szerint, de bennem az a benyomás...

- Nem érdekelnek a maga benyomásai! Itt én döntök!

Willard egyre harapósabbá vált, ahogy telt a nap. Legalább kétszer alig bírta megfékezni magát, a második alkalommal akkor, amikor észrevette, hogy valaki a stúdió egyik sarkából figyel a fejleményeket.

Dühösen megindult a férfi felé.

³ deklamál: itt: szaval (latin)

- Maga meg mit keres itt?

Laborian volt az, aki halkán válaszolt:

- Figyelek.

- A szerződésben az áll...

- Hogy semmilyen formában nem avatkozhatok bele az alkotói folyamatba. Azt nem köti ki, hogy csendben nem figyelhetek.

- Csak fel fogja idegesíteni magát, ha megteszi. Így készülnek a kompu drámák. Rengeteg apró problémát kell megoldani, és felzaklatná a társaságot, ha a szerző folyton figyel és helytelenít.

- Semmit sem helyteleníték. Csak azért jöttem, hogy válaszoljak a kérdéseikre, ha esetleg felmerülne valami.

- Kérdésekre? Miféle kérdésekre?

Laborian vállat vont.

- Fogalmam sincs. Előfordulhat, hogy valamit nem értenek teljesen, és kíváncsiak lennének a javaslatomra.

- Értem - felelte Willard maró gúnnyal hogy megtaníthassa nekem a saját szakmámat.

- Dehogya, hanem hogy feleljek a kérdéseikre.

- Nos, nekem rögtön lenne is egy!

- Rendben. - És Laborian elővett egy diktafont. - Ha megtenné, hogy ebbe beszél, és kijelenti, hogy ön kérdez, és azt óhajtja, hogy válaszoljak, méghozzá anélkül, hogy ezzel megsérteném a szerződésben foglaltakat, kezdhethetjük is.

Willard hosszasan kivárt, úgy meredt Laborianra, mintha valami trükköt sejtene az egészben, aztán rábeszélte a kazettára.

- Rendben - mondta Laborian. - Mi a kérdése?

- Volt elképzelése arról, hogyan néznek ki a könyvbéli hármas lények?

- Semmilyen - felelte vidáman Laborian.

- Az hogy lehetséges? - Willard hangja reszketett, mintha erővel kellett volna visszafojtania egy „maga idióta”-t.

- Egyszerűen. Amit nem írok le, azt az olvasónak magának kell elképzelnie. Feltételezem, hogy minden olvasó másként képzelel el, a saját beállítottsága szerint. Ez az írás egyik előnye. A kompu drámák összehasonlíthatatlanul szélesebb közönségnek szólnak, mint egy könyv, de ezért azzal kell megfizetnie, hogy képpel szolgál nekik.

- Ezt értem - mondta Willard. - Tehát ennyit a kérdésről...

- Erről szó sincs. Tudnék egy lehetséges megoldást.

- Mint például?

- Mint például egy fejet. Tegyen hozzá egy fejet a hármas lényhez! A Szülőinek nincs feje, sem a Racionálisnak, sem az Emocionálisnak, de mindhárom mint őket meghaladó intelligenciára tekint fel a hármas lényre. Ez az alapvető különbség a hármas lény és a különállók között. Az intelligencia.

- Egy fejt?

- Igen. A fejhez társítjuk az intelligenciát. A fej foglalja magába az agyat, az érzékszerveket. Elég elhagyni a fejet, és nem hiszünk az intelligenciában. A fej nélküli osztriga vagy kagyló olyan puhatestű, amely semmivel sem tűnik intelligensebbnek számunkra, mint egy fűszál, de a velük rokon polipból, ami szintén puhatestű, kinézzük az intelligenciát, mert van feje... és szeme. A hármas lényeknek legyen szemük is.

A munka természetesen leállt a stúdióban. Mindenki a lehető legközelebb gyűlt oda hozzájuk, mivel tanácsosnak tartották meghallgatni a rendező és a szerző közötti beszélgetést.

- Miféle fejt? - kérdezte Willard.

- Erről Ön dönt. Mindössze egy dudorra van szükség, ami fejet sugall. És szemeket. A néző rögtön felfogja majd az üzenetet.

Willard ordítva hátrafordult:

- Mindenki menjen vissza, és munkára! Ki mondta, hogy vakációzhatnak? Hol vannak a képlétrehozók? Vissza a gépekhez, és vegyék sorra a lehetséges fejeket!

Hirtelen visszafordult, és majdhogynem gorombán odavetette Laboriannak:

- Köszönöm!

- Csak ha működik - felelte egy vállrándítás kíséretében Laborian.

A nap hátralévő része a fejek próbálgatásával telt el, keresték a formát, ami nem készült rögtön nevetésre, és nem is az emberi fej fantáziátlan utánzata, és a szemet, amely nem tűnt sem meglepetéstől tágra nyílt körnek, sem gonoszságot sugalló résznek. Végül Willard szünetet rendelt el, és felmordult:

- Holnap megint nekiesünk! Ha bárkinek bármiféle briliáns ötlete támadna az éjjel, közölje Meg Cathcarttal! Ő majd megosztja velem a megfontolásra érdemes javaslatokat. - Aztán bosszús morgással hozzátette: - Ha jól

sejtem, némaságra lesz kárhóztatva...

Willardnak igaza is volt, meg nem is. Igaza volt. Senki sem közölt vele briliáns ötleteket, ugyanakkor tévedett, mivel neki magának jutott eszébe valami.

- Figyelj, tudnád egy cylinder képzetét kelteni? - kérdezte Cathcarttól.

- Egy miét?

- Azét a fejfödőt, amit a viktoriánus korban viseltek. Nézd, amikor a Szülői behatol a hármass lények búvóhelyére, hogy ellopjon onnan egy energiaforrást, önmagában sem nyújt túl lenyűgöző látványt, viszont azt mondtad, hogy be tudnád építeni egy sisak és egy lándzsára emlékeztető vonal tudatküszöb alatti képét. Lovagi küldetést teljesítene.

- Igen, tudom, de nem biztos, hogy működik. Ki kell próbálnunk.

- Természetesen, de ez megmutatja az irányt. Ha sejtetni tudsz egy cylindert, azzal azt a benyomást kelthetjük, hogy a hármass lény arisztokrata. A fej és a szem pontos formája ebben az esetben kevésbé lényeges. Megvalósítható?

- Bármi megvalósítható. A kérdés csak az: működik-e.

- Kipróbáljuk.

És történetesen ettől mindenki fantáziája beindult. A cylinder ötletének hallatán az egyik szereprögzítő megkérdezte:

- Mi lenne, ha a hármass lény brit akcentussal beszélne?

Willardot váratlanul érte a felvetés.

- Miért?

- Hát, a brit hanglejtés sokkal változatosabb és dallamosabb, mint a miénk. Legalábbis a felsőbb osztályoké. Az amerikai angol monotonabb, és ez igaz a különállókra is. Ha a hármass lény amerikai helyett brit angolt beszélne, a hangja folyamatosan emelkedne és süllyedne... egyszer tenor, egyszer bariton hangon szólna, időnként még az is beleférne, ha egy kicsit szopránba megy át. Ezt lenne érdemes sejtetnünk a három hanggal, amiből az ő hangja összeáll.

- Meg tudja csinálni? - kérdezte Willard.

- Azt hiszem.

- Akkor próbálja meg! Nem rossz Ötlet... ha bejön.

Érdekes volt látni, ahogy az egész csapat belefeledkezik az Emocionálisba.

Különösen abba a jelenetbe, amelyben az Emocionális a bolygó felszínén menekül, ahol a többi Emocionálissal együtt rövid csetepatéba keveredik mindenki mással.

- Ez lesz az egyik drámai nagyjelenet - jelentette be feszülten Willard. - A lehető legnagyobb látószöggel vesszük. Mindenütt lepel lesz, de nem szabad keveredniük egymással. Mindegyiknek jól kivehetőnek kell lennie. Még amikor az Emocionálisok meglódnak a közönség felé, akkor is minden egyes lepelnek más árnyalatú piszkosfehérnek kell lennie. Dua leplének pedig mindenki másétól is különböznie kell. Azt szeretném, ha kicsit csillogna, hogy jól megkülönböztethető legyen, és azért is, mert ő a mi Emocionálisunk. Értették?

- Értették - válaszolta a vezető képlétrehozó. - Meg fogjuk oldani.

- És még egy dolog! A többi Emocionális mind csicsereg. Madarak. A mi Emocionálisunk nem csicsereg, és megveti a többieket, mert intelligensebb náluk, és ezzel tisztában is van. És amikor menekül... - Itt szünetet tartott, eltöprengett egy keveset. - Elképzelhető lenne, hogy kihagyjuk „A walkürok lovaglását”

- Nem szeretnénk - vágta rá gondolkodás nélkül a hangmérnök. - Ennél ideillőbb zenét senki sem komponált még.

- Igen - szólalt meg Cathcart de csak rövid részleteket fogunk elszórva bevágni. Már néhány ütem azt az érzetet kelti, mintha az egész hallanánk, és azt is sugallhatom, hogy lovak a sörényüket dobálják.

- A sörényüket? - kérdezett vissza kétkedően Willard.

- Abszolút. Háromezer éves lovas tapasztalat erősítette meg bennünk, hogy a vágató paripa testesíti meg legtökéletesebben a féktelen száguldást. Bármely mechanikus szerkezetünk túlságosan statikusnak tűnik, bármennyire gyorsan halad is. És megoldhatom, hogy a sörények pontosan lekövéssék, kihangsúlyozzák és központosozzák a leplek suhogását.

- Jól hangzik! Kipróbáljuk.

Willard tudta, mi fogja jelenteni az utolsó nagy próbatételt. A végső összeolvadás. Összehívta a csapatot, hogy előadást tartson nekik, részben azért, hogy biztosan mindenki megértse, mit igyekeznek megvalósítani, részben pedig azért, hogy halogassa a szembesülés pillanatát, amikor mindezt ténylegesen hangi, képi és tudat-

küszöb alatti hatásokba kell átültetniük.

- Rendben - szólalt meg az Emocionális azt igyekszik elérni, hogy megmentsen egy másik bolygót... a Földet... csupán mert nem bírja elviselni annak gondolatát, hogy céltalanul elpusztítsanak intelligens lényeket. Tudja, hogy a hármas lények olyan tudományos vállalkozásba kezdtek, ami az ő bolygójának érdekeit szolgálja, közben pedig semmit sem törődnek a veszéllyel, ami ezt az idegen világot fenyegeti... vagyis minket.

Megpróbálja figyelmeztetni az idegen világot, de kudarcot vall. Végre megtudja, hogy az összeolvadás célja az, hogy újabb Racionálisból, Emocionálisból és Szülőiből álló hármast hozzanak a világra, aztán pedig, miután ez megtörtént, még egyszer, utoljára összeolvadjanak, az eredeti csoportból pedig létrejön egy hármas lény. Ez eddig tiszta? Mintha a különálló lárvák lennének, a hármas lény pedig a kifejlett egyed.

De az Emocionális nem akar összeolvadni. Nem akar új nemzedéket világra hozni. Legfőképp pedig nem akar hármas lényé válni és részt venni abban, amit kegyetlen pusztításnak ítél. Fondorlással azonban ráveszik, hogy részt vegyen a végső összeolvadásban, és túl későn jön rá, hogy nem egyszerűen hármas lényé fog válni, hanem egyenesen azzá a hármas lényé, akinek mindenki másnál többet kell tennie a másik bolygót megsemmisítő tudományos vállalkozás sikeréért.

Mindezt Laborian szavakkal le tudta írni a könyvében, nekünk viszont közvetlenebb és erőteljesebb módon kell megoldanunk, képekkel és tudatküszöb alatti effektusokkal. Most erre fogunk kísérletet tenni.

Már három napja kísérleteztek, amikor Willard végre elégedettnek tűnt az eredménnyel.

A kimerült Emocionális bizonytalanul elterült, miközben Cathcart tudatküszöb alatti üzenete a határozatlanság érzetét oltotta a nézőbe. A Racionális és a Szülői már ölelkeztek és egymásba hatoltak, sokkal gyorsabban, mint korábban bármikor... igyekeztek eljutni az egymásra rétegződésig, mielőtt bárki félbeszakíthatná a folyamatot... az Emocionális pedig túl későn ismeri fel a történetek jelentőségét, és küzd... küzd...

Aztán a kudarc. A kudarc letaglózó érzése, ahogy új hármas lény lép elő az egymásra rétegződésből, aki sokkal emberszerűbb, mint korábban bárki más a komputrájában... büszke és közönyös.

A tudományos művelet folytatódik. A Föld hanyatlása egyre gyorsulni fog.

És valamiképp itt jött a lényeg - e köré szerveződött minden, amit Willard megvalósítani igyekezett hogy az Emocionális részben mégis megmaradt az újonnan létrejött hármas lényben. Épp csak meglíbbent egy lepel, és a néző tudta, hogy a vereség végül mégsem végleges.

Az Emocionális valahogy ezek után is próbálkozni fog, hiába vészett bele a felsőbb lénybe.

Nézték az elkészült komputráját, együtt mindannyian, először látták egészben, nem különálló részek halmazaként. Figyelték, akadnak-e olyan részek, amelyeket még meg kell vágni, át kell rendezni. (Most ne, könyörgött magában Willard, most ne! Majd később, amikor már túl vannak rajta és tárgyilagosabban tudnak tekinteni rá.)

Előregörnyedve ült a székén. Túl sokat beleadott magából. Úgy tűnt neki, hogy mindent tartalmaz, amit bele akart építeni; pontosan úgy hatott, ahogyan szeretne volna, hogy hasson; de vajon mennyi volt mindebből a vágy kivetítés?

Amikor véget ért a darab, és a legyőzött, mégsem teljesen legyőzött Emocionális utolsó tudatküszöb alatti sikolya is elhalt, megszólalt:

- Nos...

- Ez majdnem annyira jó. mint a Lear királyod volt, Jonas - állapította meg Cathcart.

Mindenki egyetértően mormogott, Willard pedig cinikusan körbepillantott. Nem ezt mondanák mindenképp, az eredménytől függetlenül?

Tekintete elkapta Gregory Laborianét. A szerző semmit sem szólt, arca kifejezéstelen maradt.

Willard szája megfeszült. Tőle legalább olyan véleményt várhatott, amit arannyal fog vagy nem fog alátámasztani. A százezer Willardé volt. Most meglátja, elektronikusan nyilvántartott összeg marad-e.

Megszólította az író, saját bizonytalansága pedig már-már parancsolóvá tette a hangját:

- Laborian! Szeretném, ha bejönne velem az irodámba.

Utoljára jóval azelőtt beszéltek négy szemközt, hogy elkezdődtek a komputrája felvételei.

- Nos? - szólalt meg Willard. - Mi a véleménye, Mr. Laborian?

Laborian elmosolyodott.

- Az a nő, aki a tudatküszöb alatti effektusokért felelt, azt mondta, majdnem olyan jó, mint a Lear királya volt, Mr. Willard...

- Hallottam.

- Tévedett.

- Ez a véleménye?

- Igen. És most az én véleményem számít. Tévedett. A Három az egyben sokkal jobban sikerült, mint az ön Lear királya.

- Jobban? - Willard elcsigázott arcán mosoly jelent meg.

- Sokkal jobb. Gondoljon bele, miféle alapanyaggal dolgozott, amikor a Lear királyt készítette! William Shakespeare szövegével, akinek a szavai szinte dalolnak, önmagukban zeneként felfoghatók; William Shakespeare alakjaival, akik, legyenek bár jók vagy gonoszak, erősek vagy gyarlók, furfangosak vagy ostobák, hűségesek vagy árulók, mind tiszteletet parancsolok; William Shakespeare két egymásba fonódó cselekményszálával, melyek kölcsönösen erősítik egymást, és darabokra szaggatják a nézőt.

- Mivel járult hozzá a Lear királyhoz? Olyan dimenziókat adott hozzá, melyekkel - a szükséges technológia hiányában - Shakespeare nem foglalkozhatott, melyekről álmodni sem mert volna, de a legmodernebb technikákkal, az emberei tudásával és a saját tehetségével mindössze annyit ért el, hogy hozzátett egy keveset minden idők legnagyobb irodalmi lángelméjének munkájához, aki ezt a művét épp ereje teljében írta meg

- A Három az egyben esetében viszont, Mr. Willard, az én szövegemmel dolgozott, aminek nincs dallama, az én alakjaimmal, akik cseppet sem nagyszerűek, és az én történetemmel, amin senki sem tépelődik. Velem dolgozott, egy tucatíróval, mégis valami egészen kiemelkedőt alkotott, olyasvalamit, amire jóval azután is emlékezni fognak még, hogy én meghalok. Legalább az egyik könyvem tovább fog élni amiatt, amit ön tett vele. Adja vissza az elektronikusan átutalt százezer dolláromat, Mr. Willard, és cserébe megkapja ezt!

A százezer némi nehézség árán visszakerült az egyik pénzforgalmi kártyáról a másikra, aztán Laborian az asztalra emelte és kinyitotta dagadt aktatáskáját. Abból egy dobozkát húzott elő, melynek fedelét apró kampóval rögzítették. Óvatosan oldalra húzta a kampót, és felhajtotta a fedelet. A dobozban ott ragyogtak az aranyak, mindegyiken a Föld képével, az egyik oldalon a nyugati féltekéjével, a másikon a keletivel. Hatalmas arany pénzérmék, kétszáz darab, és mindegyik ötszáz globodollárt ért.

Willard áhítattal kiemelte az egyik érmét. Valamivel több, mint harmincöt grammot nyomott. Feldobta a levegőbe, aztán elkapta.

- Gyönyörű! - jelentette ki.

- Az öné, Mr. Willard - mondta Laborian. - Köszönöm, hogy elkészítette nekem a kompu drámát! Az utolsó aranyig megérte a dolog.

Willard az aranyra meredt.

- Ön az arany felajánlásával vett rá, hogy a könyve alapján elkészítsem a kompu drámát. Hogy megszerezsem az aranyat, tehetségemet meghaladó erőfeszítést tettem. Hálás vagyok Önnek ezért, és igaza van. Az utolsó aranyig megérte a dolog.

Visszatette az érmét a dobozba, majd rácsukta a fedelet. Aztán fogta a dobozt, és visszaadta Laboriannak.

(Galamb Zoltán)